

KAS IR LUX BALVA?

LUX balva ir 2007. gadā izveidota kino balva, kuru katru gadu piešķir Eiropas Parlaments. LUX balvai ir divi galvenie mērķi — vērst uzmanību uz Eiropas sabiedrībai aktuāliem jautājumiem un atbalstīt Eiropas valstu (kop) ražojuma filmu izplatīšanu Eiropas Savienībā. Filmu izplatīšana patiešām ir Eiropas kino „Ahileja papēdis”, un situāciju vēl vairāk sarežģī valodas barjera. LUX balvas mērķis ir palīdzēt šo barjeru pārvarēt.

Ar LUX balvas palīdzību Eiropas filmas ir iespējams parādīt plašākam skatītāju lokam, jo balva nodrošina atbalstu subtitru izstrādei un filmu izplatīšanai. Piešķirot LUX balvu, Eiropas Parlaments atbalsta kultūras daudzveidību un palīdz veidot saikni starp eiropiešiem.

KAS IR LUX FILMU DIENAS?

LUX filmu dienas ir LUX balvas oficiālajā konkursā izvēlētu trīs filmu izrādīšana visās 28 Eiropas Savienības valstīs vienā laika periodā — 2013. gada rudenī. Lai šīs trīs konkursa filmas varētu rādīt LUX filmu dienās, tām kā daļa no LUX balvas tiek nodrošināti subtitri visās 24 oficiālajās Eiropas Savienības valodās. Šo dienu mērķis ir iepazīstināt ar Eiropas kino daudzveidību un bagātību pēc

iespējas lielāku skaitu Eiropas iedzīvotāju un diskutēt par tēmām, kas skartas 2013. gada LUX balvas konkursa filmās. Šajās filmās aplūkotā tematika ir mums visiem pazīstama, tajās tiek stāstīts par mūsu dzīvi, tās skar mūs emocionāli un aplūko visiem svarīgus jautājumus.

KĀ TIEK IZVĒLĒTAS FILMAS?

Filmās izvēlas kino nozares speciālistu komiteja. Tā nolemj, kuras būs tās trīs filmas, kas piedalīsies oficiālajā konkursā.

Balvas ieguvēju izvēlas un apbalvo Eiropas Parlamenta deputāti. Šogad tas notiks 11. decembrī.

KAS IR SKATĪTĀJU APTAUJA?

Skatītāju aptauja ir skatītāju balsojums par mīļāko LUX filmu vai tematu. Lai izteiktu viedokli, jums ir tikai jāapmeklē mūsu tīmekļa vietne www.luxprize.eu vai Facebook lapa. Skatītāju aptaujas rezultātus paziņos Karlovi Varu Starptautiskā filmu festivāla laikā 2014. gada jūnijā/jūlijā. Ar to simboliski tiks slēgta pašreizējā LUX balvas kārta un, paziņojot par 2014. gada desmit jaunām oficiālās atlases filmām, tiks atklāta nākamā kārta.

EIROPAS PARLAMENTIS

LUX BALVA

PAR KULTŪRU DAUDZVEIDĪBU

THE SELFISH GIANT
CLIO BARNARD

SKATĪTIES, APSPRIEDIET UN BALSOJIET!

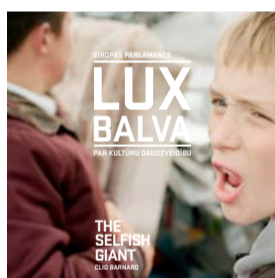
@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

LUX FILMU DIENAS

3 FILMAS | 24 VALODAS
28 EIROPAS VALSTIS
WWW.LUXPRIZE.EU

THE SELFISH GIANT

Režisors: Clio Barnard
Valsts: Lielbritānija
Gads: 2013
Ilgums: 1 st.33 min
Lomās: Sean Gilder, Siobhan Finneran, Lorraine Ashbourne, Steve Evets, Elliott Tittensor, Conner Chapman, Shaun Thomas
Producents: Tracy O'Riordan
Filma uzņemta: Moonspin Films, BFI Filmu fonds, FilmFour
Apbalvojumi / Atlases: Cannes 2013, Directors Fortnight, LUX balva oficiālās atlases konkurss

Īss saturs.

Mūsdienu fabula par 13 gadus veco Ārboru un viņa labāko draugu Sviftiju. Izslēgti no skolas un nepieņemti sava rajona kopienā, zēni iepazīstas ar Kaķēnu (Kitten), vietējo metāllūzņu tirgotāju, un viņa uzdevumā sāk vākt metāllūžņus, izmantojot zirgu un ratiņus. Sviftijam ir dabas dots talants darboties ar zirgiem un Ārboram ir attīstīta biznesa izjūta un viņš prot labi runāt - viņi veido labu komandu. Bet, kad Ārborš sāk līdzināties Kaķēnam, kļūstot mantkārigs un ekspluatējošs, izveidojas spriedze, kas noved pie traģiska notikuma, kas visu pārvērs neatgriezeniski.

PĀRRAUTAIS APLIS

Režisors: Felix van Groeningen
Valsts: Beļģija
Gads: 2012
Ilgums: 1st.50 min
Lomās: Veerle Baetens, Johan Heldenbergh, Nell Cattrysse, Geert van Rampelberg, Nils de Castere
Producents: Dirk Impens
Līdzproducents: Frans Van Gestel, Arnold Heslenfeld, Laurette Schillings
Filma uzņemta: Menuet Producties, Topkapi Filmas
Apbalvojumi / Atlases: Berlināle 2013, Panorama Special, skatītāju balva, CPH PIX 2013, LUX balva 2013, oficiālās atlases konkurss, Competition Tribeca Film Festival 2013

Īss saturs.

The Broken Circle Breakdown ir mīlas stāsts starp Elīzu un Didjē. Viņai pieder tetovēšanas salons, viņš kādā mūzikas grupā spēlē bandžo. Tā ir mīlestība no pirmā acu skata, neraugoties uz liela atšķirībām. Viņš runā, viņa klausās. Viņš ir kaislīgs ateists, kaut gan tajā pašā laikā naivs romantiķis. Uz viņas kakla ir uztevēts krusts, kaut gan viņa ar abām kājām turas stingri pie zemes. Viņu laime kļūst pilnīga pēc tam, kad piedzimst viņu mazā meitiņa Meibela. Diemžēl Meibela sešu gadus vecumā nopietni saslimst. Didjē un Eliza reaģē ļoti atšķirīgi. Bet Meibela neatstāj viņiem nekādu izvēli. Didjē un Elizai būs jācinās par viņu kopā.

MIELE

Režisors: Valeria Golino
Valsts: Itālija, Francija
Gads: 2013
Ilgums: 1st.40 min
Lomās: Jasmine Trinca, Carlo Cecchi, Libero De Rienzo, Vinicio Marchioni, Iaia Forte
Producents: Viola Prestieri, Riccardo Scamarcio, Anne-Dominique Toussaint, Raphael Berdugo
Filma uzņemta: Buena Onda, Les Films des Tournelles, Rai Kino, Cité Filmas
Apbalvojumi / Atlases: Cannes 2013, Un Certain Regard, Briseles filmu festivāls, 2013 LUX balva, oficiālais atlases konkurss, Globi d'Oro 2013 - Labākā debijas filma, Labākā aktrise (Jasmine Trinca)

Īss saturs.

Irēne dzīvo diezgan izolētā dzīvē. Viņas nelegāli palīdz neārstējami slimiem cilvēkiem nomirt ar cieņu, dodot viņiem narkotikas. Kādu dienu viņa apgādā jaunu "klientu" ar letālu devu, lai vēlāk uzziņātu, ka viņš ir pilnīgi vesels. Irēne pieņem lēmumu, ka neuzņemsies atbildību par viņa pašnāvību. No šī brīža Irēne un Grimaldi negribot ir savienoti kādās saspringtās un neparastās attiecībās, kas mainīs Irēnes dzīvi uz visiem laikiem.

Kino piemīt spēja mūs aizkustināt, bet kultūra mūs izglīto.

Kino un kultūra ir ideāli instrumenti, lai atklātu to, kas visiem mums ir kopīgs, kā arī to, kas mūs atšķir.

Mēs esam vienoti dažādībā un Eiropas Savienība ir mūsu kopīgā dzīves telpa.

MIELE (Valērija Golino), **THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN** (Felix van Groeningen) un **THE SELFISH GIANT** (Clio Barnard) ir filmas, kas tiek piedāvātas LUX filmu dienās, ko organizē Eiropas Parlaments.

Kopumā šīs trīs ievērojamās filmas atspoguļo Eiropas kino bagātību, dziļumu un skaistumu. Katra runā par aktuāliem jautājumiem mūsu sabiedrībā, pieejot tiem reāli, ar izdomu, skarbi vai maigi.

Dodies noskatīties šīs filmas un luxprize.eu mājaslapā diskutēt par tiesībām atvieglot cilvēku sāpes, kad cilvēks pats nevar brīvi pieņemt liktenīgo lēmumu (MIELE); par veidiem, kā jaunieši reaģē, kad sabiedrība un institūcijas tos ir pametušas novārtā (THE SELFISH GIANT); par to, kā jaunam Eiropas pārim nākas piedzīvot traģiskus notikumus, kas apšaubā visas līdz šim zināmās vērtības (THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN).

28 EIROPAS VALSTIS

BELGIQUE / BELGIË
BRUXELLES / BRUSSEL

БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

ČESKÁ REPUBLIKA
BRNO

DANMARK
KØBENHAVN

DEUTSCHLAND
BERLIN, KÖLN, MÜNCHEN

EESTI
TALLINN

ÉIRE / IRELAND
CORCAIGH / CORK

ΕΛΛΑΔΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ESPAÑA
BARCELONA, GIJON, LANZAROTE, SANTIAGO DE COMPOSTELA, SEGOVIA, SEVILLA

FRANCE
ANGOULÊME, MARSEILLE, STRASBOURG

HRVATSKA
ZAGREB

ITALIA
ROMA, BOLOGNA

ΚΥΠΡΟΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

LATVIJA
RĪGA

LIETUVA
VILNIUS, KAUNAS, PANEVĒŽYS

LUXEMBOURG / LUXEMBURG
LUXEMBOURG / LUXEMBURG

MAGYARORSZÁG
BUDAPEST

MALTA
VALLETTA

NEDERLAND
LEIDEN

ÖSTERREICH
WIEN

POLSKA
WARSAWA, WROCŁAW

PORTUGAL
LISBOA

ROMÂNIA
BUCUREȘTI

SLOVENIJA
LJUBLJANA

SLOVENSKO
BRATISLAVA

SUOMI / FINLAND
HELSINGFORS / HELSINKI

SVERIGE
STOCKHOLM

UNITED KINGDOM
LONDON, BELFAST, GLASGOW

SKATĪTIES, APSPRIEDIET UN BALSOJIET!

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

ĪSUMĀ

Filma ir Oskara Vailda pasakas „Savtīgais milzis” brīva adaptācija par diviem mūsdienu pusaudžiem kādā nabadzīgā un nožēlojamā Anglijas nostūrī. Ārboram piemīt nenoskaidroti uzvedības traucējumi - viņš nespēj nosēdēt uz vietas, pretojas noteikumiem, un galu galā tiek izslēgts no skolas. Arī viņa draugam Sviftijam dažas dienas liegts apmeklēt skolu kautiņa dēļ. Atstāti savā valā, abi zēni atklāj iespēju piepelnīties, pārdodot metāllūžņus uzpircējam ar iesauku Kaķēns (Kitten). Ārbors vēlas nopelnīt, tomēr Sviftiju vairāk interesē Kaķēna zirgi, īpaši kāds darba zirgs, lielisks rikšotājs.

DRAUDZĪBA UZ MŪŽU?

Abus vienaudzus vieno spēcīgas saites. Abi nāk no vienas un tās pašas sociālās un kultūras vides, turklāt abiem ir sarežģīti ģimenes apstākļi. Sviftijs nāk no daudz bērnu ģimenes un viņa vecāki dzīvo lielā nabadzībā: māte nespēj nomaksāt elektrības rēķinus, tēvam nākas pārdot viesistabas dīvānu, trūkst pārtikas, ēdiens ir nepilnvērtīgs...un auksts, jo ir atslēgta elektrība. Savukārt Ārbors dzīvo kopā ar māti, kurai nav viegli vienai audzināt divus dēlus - vecākais lieto narkotikas un ir grūti kontrolējams, viņu bieži vien smagi iekausta naudas aizdevēji, un šķiet, ka viņš mātei zog jaunākajam brālim paredzētās zāles. Ārbors cieš no kādas slimības (hiperaktivitāte?) un spēj nomierināties tikai zaļu iespaidā.

Ārbors un Sviftijs ir ļoti uzticīgi savām ģimenēm - lai arī viņu ikdienas saziņa bieži vien ir rupja un vardarbības pilna, viņi kopīgi pārvar radušās grūtības, piemēram, abi zēni ir gatavi atdot no metāllūžņiem nopelnīto naudu savām ģimenēm, lai samaksātu rēķinus vai segtu parādus.

Tomēr zēni arī ievērojami atšķiras - Ārbors ir sīks, nervozs un neizteiksmīgs, savukārt Sviftijs - par viņu lielāks, lempīgs un mierīgs. Ārbors ir līderis, bet Sviftijs - sekotājs. Viņu attiecībās visfascinējošākais ir draudzības izpausmes: šķiet, ka Sviftijs ir vienīgais cilvēks, kas spēj nomierināt un savaldīt Ārboru viņa uzvedības krīžu laikā, kā tas redzams pirmajā filmas skatā, kura noslēguma galvenajā plānā izvirzās viņu abu satvertās rokas. Zēnu starpā valda apbrīnojama tuvība gan kopīgos nedarbos, gan spēlēs, un dažkārt pat redzamas zināmas maiguma izpausmes.

-1-

SECINĀJUMS

Filma var tikt uztverta kā stāsts par pieviltu draudzību un zaudējumiem rūpnieciskās lejupslīdes kontekstā. Šajā ziņā var izdarīt skumjus secinājumus: līdzās skaidrajām liecībām par ekonomisko krīzi (nabadzība, ko piedzīvo abu zēnu vecāki, kas nespēj nomaksāt rēķinus un ir spiesti pārdot vienkāršākās mājaiemniecības lietas; metāllūžņu un citu pārstrādājumu materiālu uzpircēju uzplaukums, kas pamudina sabiedrības nabadzīgākos slāņus uz šo materiālu zādzībām) vērojami grūtāk interpretējami elementi. Piemēram, režisors ir izvēlējis filmēt rūpnieciskas iekārtas (dzesēšanas torņus, rūpnieciskas ēkas), kas tītas miglā vai redzamas noteiktā gaismā tā, lai tās nešķistu lielas un pamanāmas, bet tieši otrādi — šķistu lēnām izdzīstam, it kā tās būtu zaudējušas jebkādu nozīmi. Šajos skaidrajās kadros redzami arī dzīvnieki (zirgi, aitas), kas šo sajūtu tikai pastiprina, it kā daba mēģinātu atkarot savas tiesības uz šo teritoriju.

Ekonomisko lejupslīdi raksturo arī filmā aplūkotās sociālās problēmas: Ārbora izslēgšana no skolas, kas atzīst, ka nav spējīga tikt galā ar tik „atšķirīgu” bērnu; narkotiku tirdzniecība un lietošana, kas izposta viņa brāļa dzīvi; māte, kas viena nespēj tikt galā ar rūpēm un atbildību par diviem smagi audzinātiem zēniem. Iespējams tieši apkārt valdošā sabrukuma iespaidā zēni zaudē izpratni par labo un ļauno, bērni viens otram uzbrūk rotaļu laukumā; Ārbora brālim draud nopietnas nepatīkšanas no naudas aizdevējiem, un arī metāllūžņu uzpircēšanas nodarbē neklājas viegli — Kaķēns savāc pa banknotei no Ārbora un Sviftija samaksas, pamatojot, ka nepilngadīgajiem nepienākas pilna summa; viņš arī rīko bīstamas nelegālas zirgu skriešanās sacīkstes; draud sašķaidīt Ārbora roku, lai viņu sodītu par

zādzību; savukārt cits metāllūžņu uzpircējs savāc Ārbora zagto varu, viņam par to nesamaksājot... Šajā kontekstā tradicionālās autoritātes šķiet spēku zaudējušas: skolotājs nespēj iegūt cieņu un pat policisti klausā Ārbora pavēlei pirms ienākšanas mājā novilkt kurpes. Viss liecina, ka sabiedrība ir uz sabrukuma robežas (pievēršam uzmanību arī apkārtējai videi: drūpošas ietves, sagrauti veikali, pussabrukušas mājas...), kur aizvien vairāk valda džungļu likums, „uzvar stiprākais” un uz kā fona vēl lielāku nozīmi iegūst atlikušās morālās vērtības: Ārbora un Sviftija draudzība, neskatoties uz nodevību; viņu uzticība ģimenei; tas, ka Kaķēns atzīst savu vainu; Sviftija mātes piedošana Ārboram.

„Savtīgo milzi” var uztvert kā fabulu vai pasaku, kas norisinās reālajā, nevis iedomu pasaulē (piemēram, dažās Eiropas valstīs palielinās kabeļu zādzību skaits; attīstās metāllūžņu tirgus; paaugstinās metālu cenas; vairākos Eiropas reģionos palielinās bezdarbs un ģimenes kļūst aizvien nabadzīgākas), kurā ir ārkārtīgi svarīgi saglabāt cilvēciskās vērtības.

Anne Vervier
Les Grignoux

-3-

ATSALUMS

Tomēr abu zēnu ciešā draudzība mazinās, mainoties viņu attiecībām ar Kaķēnu un veidojoties viņu pašu personībām. Kaķēns ievēro Sviftija zināšanas par zirgiem un prasmes zirgkopībā un aizvien biežāk viņam uztic šādus pienākumus, un jo īpaši ļaujot rūpēties par savu vērtīgo rikšotāju un pat uzņemties pajūga vadību. Sviftijs Kaķēnam ir ļoti pateicīgs (katra reize, kad viņam tiek uzticēti jauni pienākumi, tiek pavadīta ar aizrautīgu saucienu „get in!”) un, pats par sevi saprotams, vēlas attaisnot viņam pausto uzticību.

Savukārt Ārboram nav nekā no Sviftija spontānajām un dabiskajām uztveres spējām. Ja Sviftijs spēj nomierināt dzīvnieku un pilnībā pakļaut to, Ārbora brutalitāte un impulsivitāte panāk pilnīgi pretējo. Šī iemesla pēc Kaķēns pieņem Sviftiju savā aizsardzībā un kļūst viņam par sava veida aizbildni, bet ar varu atstumj Ārboru.

Ārbors, atguvies no pāridarījuma, nolemj atbērties Sviftijam un Kaķēnam. Viņš bez jebkāda pamatojuma nogalina kumeļu. (Sākotnēji šķiet, ka kumeļš tika nogalināts ar mērķi pārbaudīt, vai zemē nokritušais elektrības kabelis joprojām atrodas zem sprieguma; tomēr, pat ja tas nebūtu bijis zem sprieguma, Ārbors nekad nebūtu varējis izmantot kabeli bez Sviftija palīdzības). Tāpēc kumeļš tiek nogalināts vienīgi tādēļ, lai sāpinātu zirgus mīlošo Sviftiju un tādējādi viņu sodītu par to, ka viņš savā ziņā ir pametis Ārboru, vai arī tas varētu būt noticis vienkārši tādēļ, lai kļiedētu garlaicību. Turklāt Ārbors no Kaķēna krājumiem ir regulāri piesavinājis lielu daudzumu vara un nolemj to pārdot citam metāllūžņu uzpircējam (izmantojot Kaķēna zirgu un pajūgu!), kas Sviftija acīs ir vēl viena nodevība, jo Kaķēns Sviftijam ir kļuvis par sava veida darba devēju. Tomēr Ārbora

darijums izjūk, un par to uzzina Kaķēns: viņš bailēs stingstošā Sviftija acu priekšā Ārboram draud sašķaidīt roku.

KULMINĀCIJA UN ATRISINĀJUMS

Lai Ārbors izpirktu savu parādu (otrs uzpircējs vienkārši piesavinājās Ārbora nozagto varu, viņam neko nesamaksājot), satracinātais Kaķēns viņam liek nozagt tādu pašu daudzumu vara no tuvākās elektrības stacijas. Viņam ir jāattaisa ar betona bloku aizbarikādētā lūka, jāiekļūst dūcošajā augstsprieguma stacijā un jāsavāc tur atrodamie vara kabeļi. Ārboram vienam ar zirgu neizdodas pārvietot betona bloku un Sviftijs, lai arī pats būdams smagi ievainots, nolemj palīdzēt savam draugam. Tieši viņš iekļūst augstsprieguma stacijā un saņem nāvējošu elektriskās strāvas sitienu. Ārbors aiznes Sviftija līķi Kaķēnam, kas, pretēji gaidītajam, uzņemas pilnu atbildību par notikušo.

Sākas Ārbora ceļš uz grēku izpirkšanu. Viņš vēlas sazināties ar Sviftija māti. Ārbors vairākkārt klauvē pie viņas durvīm, tomēr katru reizi saņem atraidījumu. Viņš glābjas zem gultas - tieši tur, kur viņš atradās savas uzvedības krīzes laikā filmas sākumā un no kurienes viņš varēja iznākt tikai ar Sviftija palīdzību. Galu galā ierodas Sviftija māte, un Ārbors saņem ilgi gaidīto piedošanu: viņš ieslēgst mirušā drauga mātes apskāvienos.

Filmas noslēgums ir miera pārņemts: Ārbors sukā zirgu, un kamera apstājas pie dzīvnieka skatiena, par kura nozīmi ļauts spriest katram skatītājam. Tomēr tas, ar kādu uzmanību Ārbors rūpējas par dzīvnieku, liek domāt tikai par to, ka viņš šādi izrāda mīlestību zudušajam draugam.

-2-

IEROSME PADZIĻINĀTAI ANALĪZEI

- Filmas notikumi risinās Lielbritānijā, Jorkšīrā, Bredfordas reģionā. Vai pēc jūsu domām par tās vietu varētu izvēlēties arī kādu citu Eiropas reģionu? Kāpēc jā? Kāpēc nē?
- Filmu caurvij elektrības tēma: augstsprieguma līnijas, kumeļa un Sviftija bojāeja, Sviftija ģimenes nesamaksātie elektrības rēķini, elektrības kabeļi, kas ir viens no metāllūžņu vācēju ienākumu avotiem... Kādi secinājumi un metaforas varētu rasties no šiem „elektrības savienojumiem” (spriegums/spriedze, pretestība, Ārbors ir tik saspringts kā pieslēgts pie elektrības u. c.)?
- „Savtīgajā milzi” ir svarīga vairāku estētisko aspektu izvēle: pavadmūzikas neesamība, kā arī kadri, kuros galvenajā plānā izvirzās vide vai dzīvnieki (zirgi, aitas) līdzās rūpnieciskām iekārtām. Kā jūs interpretētu šo izvēli?

-4-